

Ochrana a podpora zdraví IV

*Úterý – základní práva pacienta, soukromí, informovaný souhlas,
zranitelné skupiny*

Mgr. Petra Lančová

MUNI
MED

Základní práva pacienta

Pacient má práva:

Jako občan

- na ochranu zdraví
- na bezplatnou zdravotní péči
- na zdravotní pomůcky za podmínek, které stanoví zákon

Jako pojištěnec

- výběr zdravotní pojišťovny
- časovou a místní dostupnost hrazených služeb
- na léčivé přípravky a potraviny pro zvláštní lékařské účely

Jako pacient

- „pacientem se rozumí fyzická osoba, které jsou poskytovány zdravotní služby“
- jeho právům odpovídají povinnosti poskytovatele, zdravotnického pracovníka

Práva pacienta (§ 28 ZZS)

Právo na poskytování zdravotních služeb na základě informovaného souhlasu

Právo na poskytování zdravotních služeb na náležitě odborné úrovni

- podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů,
- při respektování individuality pacienta,
- s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti.

Na úctu, důstojné zacházení, na ohleduplnost v souladu s charakterem poskytovaných zdravotních služeb,

Respektování soukromí při poskytování zdravotních služeb

- v souladu s charakterem poskytovaných zdravotních služeb,
- Související pravidla k osobám blízkým, zdravotnické dokumentaci apod

Práva pacienta (§ 28 ZZS)

Zvolit si poskytovatele oprávněného k poskytnutí zdravotních služeb

- Volba poskytovatele vs. volba zdravotnického pracovníka
- **Možnost poskytovatele odmítnout? Platí to vždy?**
 - překročeno únosné pracovní zatížení nebo jeho přijetí brání provozní důvody, personální zabezpečení nebo technické a věcné vybavení zdravotnického zařízení
 - vzdálenost místa pobytu pacienta neumožňovala v případě poskytování zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství a praktické lékařství pro děti a dorost výkon návštěvní služby
 - není pojištěncem zdravotní pojišťovny, se kterou má poskytovatel uzavřenu smlouvu

vyžádat si konzultační služby od jiného poskytovatele, popřípadě zdravotnického pracovníka, než který mu poskytuje zdravotní služby

být seznámen s vnitřním řádem zdravotnického zařízení lůžkové nebo jednodenní péče

Práva pacienta (§ 28 ZZS)

být předem informován o ceně poskytovaných zdravotních služeb nehrazených z veřejného zdravotního pojištění,

znát jména, a příjmení zdravotnických pracovníků přímo zúčastněných na poskytování zdravotních služeb

odmítnout přítomnost osob, které nejsou na poskytování zdravotních služeb přímo zúčastněny

- Včetně studentů!!

Práva pacienta (§ 28 ZZS)

přijímat návštěvy ve zdravotnickém zařízení lůžkové nebo jednodenní péče,

- a to s ohledem na svůj zdravotní stav
- v souladu s vnitřním řádem a
- způsobem, který neporušuje práva ostatních pacientů, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis nestanoví jinak,

přijímat duchovní péči a duchovní podporu od duchovních církví a náboženských společností

na poskytování zdravotních služeb v co nejméně omezujícím prostředí při zajištění kvality a bezpečí poskytovaných zdravotních služeb.

Povinnosti pacienta (§ 41 ZZS)

- dodržovat navržený individuální léčebný postup, pokud s poskytováním zdravotních služeb vyslovil souhlas,
- řídit se vnitřním řádem,
- uhradit poskytovateli cenu poskytnutých zdravotních služeb, které mu byly poskytnuty s jeho souhlasem,
- pravdivě informovat ošetřujícího zdravotnického pracovníka o dosavadním vývoji zdravotního stavu, včetně informací o infekčních nemocech,
- nepožívat během hospitalizace alkohol nebo jiné návykové látky a podrobit se na základě rozhodnutí ošetřujícího lékaře v odůvodněných případech vyšetřením za účelem prokázání, zda je nebo není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek.
- prokázat svou totožnost občanským průkazem

Co když pacient nedodrží?

MUNI
MED

Povinná mlčenlivost

Ochrana soukromí VS Mlčenlivost

Soukromí

- Ochrana před zjišťováním a shromažďováním osobních údajů
- Ochrana před neoprávněným přístupem k informacím
- Ochrana před pořizováním fotografií, nahrávek a záznamů

Mlčenlivost

- Ochrana před šířením informací, k nimž zdravotník získal přístup
- I v případě, že tyto informace získal legálně

Povinná mlčenlivost

Poskytovatel je povinen zachovat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s poskytováním zdravotních služeb.

Zákonná povinnost

- § 51 a násl. ZoZS

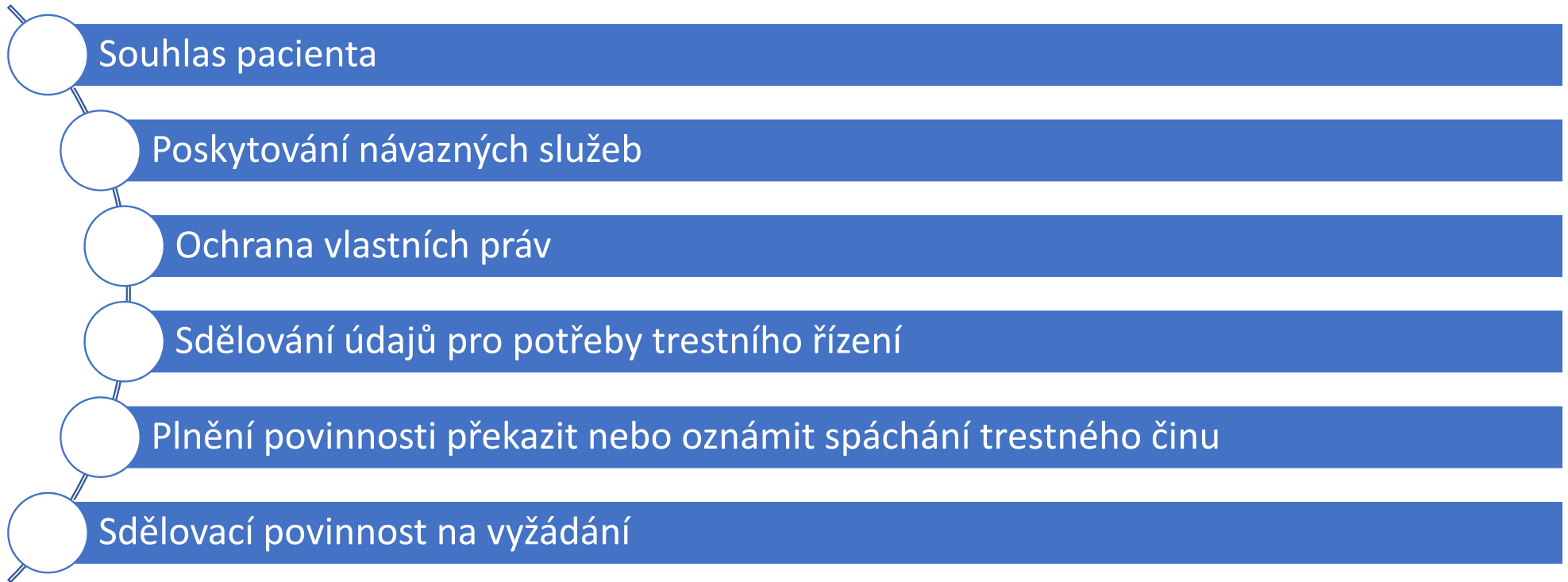
Věcný rozsah

- zdravotní stav
- anamnéza – osobní, rodinná, sociální, profesní ...
- postoje a přesvědčení

Osobní rozsah

- poskytovatel
- zdravotničtí pracovníci a jiní odborní pracovníci v souvislosti s výkonem svého povolání
- zdravotničtí pracovníci a jiní odborní pracovníci po ukončení svého povolání k informacím získaným v souvislosti s bývalým povoláním
- **osoby získávající způsobilost k výkonu povolání zdravotnického pracovníka nebo jiného odborného pracovníka**
- osoby oprávněné nahlížet bez souhlasu pacienta do jeho zdravotnické dokumentace
- členové odborných komisí dle zák. o specifických ZS
- další osoby, které v souvislosti se svou činností vykonávanou na základě jiných právních předpisů zjistí informace o zdravotním stavu pacienta

Prolomení povinnosti mlčenlivosti

Sankce

- Pracovněprávní postih
- Disciplinární postih
- Přestupek ZZS – sankce až 1.000.000,- Kč
- Trestný čin - Bude potrestán, kdo, byť i z nedbalosti, poruší povinnost mlčenlivosti tím, že neoprávněně zveřejní, sdělí nebo zpřístupní třetí osobě osobní údaje získané v souvislosti s výkonem svého povolání, zaměstnání nebo funkce, a způsobí tím vážnou újmu na právech nebo oprávněných zájmech osoby, jíž se osobní údaje týkají.
 - Až tři léta nebo zákaz činnosti

MUNI
MED

Poskytování informací o zdravotním stavu

Poskytování informací

- Povinnost zajistit informování pacienta o jeho zdravotním stavu
- Tyto informace obsahují informace o:
 - příčině a původu nemoci, jsou-li známy, jejím stadiu a předpokládaném vývoji,
 - účelu, povaze, předpokládaném přínosu, možných důsledcích a rizicích navrhovaných zdravotních služeb, včetně jednotlivých zdravotních výkonů,
 - jiných možnostech poskytnutí zdravotních služeb, jejich vhodnosti, přínosech a rizicích pro pacienta,
 - další potřebné léčbě,
 - omezeních a doporučeních ve způsobu života s ohledem na zdravotní stav a
- Možnosti
 - vzdát se podání informace o zdravotním stavu podle § 32 a
 - určit osoby podle § 32 a 33
 - vyslovit zákaz o podávání informací o zdravotním stavu podle § 33.

Vzdání se práva na informace

- Pacient se může vzdát podání informace o svém zdravotním stavu, popřípadě může určit, které osobě má být podána.
- Informace o nepříznivé diagnóze nebo prognóze zdravotního stavu pacienta může být v nezbytně nutném rozsahu a po dobu nezbytně nutnou zadržena, lze-li důvodně předpokládat, že by její podání mohlo pacientovi způsobit závažnou újmu na zdraví.

Poskytování informací – určené osoby

- Pacient může určit osoby
 - které mohou být informovány o jeho zdravotním stavu
 - které mohou nahlížet do ZD a pořizovat si kopie
 - mohou v případech podle § 34 odst. 7 vyslovit souhlas nebo nesouhlas s poskytnutím zdravotních služeb
 - kterým je zakázáno poskytovat informace
- Pokud nemůže určit – informace se poskytují osobám blízkým

MUNI
MED

Vedení a nakládání se zdravotnickou dokumentací

Vedení zdravotnické dokumentace

Soubor informací vztahujících se k pacientovi, o němž je vedena

Povinnost vedení zdravotnické dokumentace

Výjimky z vedení ZD

- *Při poskytování zdravotních výkonů v rámci preventivní péče mimo zdravotnické zařízení není poskytovatel povinen vést zdravotnickou dokumentaci.*
- *Mimo zdravotnické zařízení mohou být poskytovány zdravotní výkony v rámci preventivní péče zaměřené na předcházení onemocnění a jeho včasné rozpoznání, a to na základě povolení uděleného krajským úřadem.*

Obsah ZD

- Identifikační údaje poskytovatele
- Identifikační údaje pacienta
- Pohlaví pacienta
- Informace o zdravotním stavu pacienta, průběhu a výsledku poskytovaných ZS, dalších významných okolnostech
- Rodinná, osobní, pracovní, sociální anamnéza
- Údaje vztahující se k úmrtí pacienta
- Další údaje podle ZZS / jiných právních předpisů
 - Písemný souhlas s poskytnutím ZS
 - Záznam o odmítnutí poskytnutí ZS
 - Záznam o dříve vysloveném přání
 - Záznam o souhlasu s poskytováním informací

Předpisy vztahující se ke ZD

Vyhláška o zdravotnické dokumentaci

- *minimální obsah jednotlivých částí ZD*
- *součásti ZD*
- *zásady pro uchování ZD*
- *postup při jejím vyřazování a zničení po uplynutí doby uchování*
- *doby uchování ZD*

Občanský zákoník

- *Poskytovatel vede záznamy o péči o zdraví, z nichž musí být zřejmé údaje o zdravotním stavu ošetřovaného a o poskytovatelově činnosti, včetně podkladů osvědčujících správnost těchto údajů, v rozsahu nezbytném pro poskytování řádné péče o zdraví. Záznamy poskytovatel uchová tak dlouho, jak to vyžaduje potřeba odborné péče*

Další právní předpisy a ZD

- *o specifických zdrav. službách*
- *o veřejném zdravotním pojištění*
- *o ochraně veř. Zdraví*
- *transplantační zákon*

Forma vedení ZD

V listinné podobě

V elektronické podobě

Kombinace listinné a elektronické podoby

Způsob vedení ZD

Průkazně, pravdivě, čitelně

Průběžně doplňována

Jednotlivé zápisy bez zbytečného odkladu

Opravy novým zápisem

Nahlížení do zdravotnické dokumentace

- Zdravotničtí pracovníci
- osoby určené pacientem, pěstoun nebo jiná pečující osoba
- osoby blízké zemřelému pacientovi
- **v přítomnosti pověřeného zaměstnance** – nikdy ne sám!!!
- nesmí narušit poskytování zdravotních služeb
- do 30 dnů od obdržení žádosti
 - Vzor žádosti k nahlédnutí https://iweb3.fnusa.cz/wp-content/uploads/2018/03/Zadost_o_nahlednuti_do_zdr._dokumentace.pdf

Nahlížení do zdravotnické dokumentace

- **Zdravotničtí pracovníci**

- Osoby se způsobilostí k výkonu zdravotnického povolání
- **V přímé souvislosti s poskytováním zdravotních služeb**
- **V rozsahu nezbytně nutném pro výkon povolání**
- Z důvodu splnění úkolů podle Zozs nebo jiných právních předpisů
- Při hodnocení správného postupu při poskytování zdravotních služeb

Nahlížení do zdravotnické dokumentace

- **Studenti**

- Osoby získávající způsobilost k výkonu povolání zdravotnického pracovníka mohou nahlížet do zdravotnické dokumentace v nezbytně nutném rozsahu pro potřebu výuky.
- Pacient nahlížení studentů do jeho zdravotnické dokumentace může zakázat.
- **NE OPISY A VÝPISY** (možné pouze s výslovným souhlasem pacienta)

Nahlížení do zdravotnické dokumentace

• Pacient

- Právo činit si výpisy nebo kopie
- Vlastními prostředky na místě
- Poskytovatel za náhradu nákladů
- nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením a odesláním
- ceník na místě veřejně přístupném pacientům

- **Prokázání totožnosti občanským průkazem**
- Osoba blízká, pokud pacient sám nemůže! – prokazuje se – rodný list, oddací list, čestné prohlášení

- **Každé nahlédnutí se zaznamená do ZD**

Nahlížení do zdravotnické dokumentace

- Rodina, příbuzní, pozůstalí

Zákonný zástupce nebo opatrovník pacienta

Osoby určené pacientem, zákonným zástupcem nebo opatrovník pacienta

Osoby blízké zemřelému pacientovi:

- informace o zdravotním stavu pacienta, který zemřel, a informace o výsledku pitvy, byla-li provedena, včetně práva nahlížet do zdravotnické dokumentace vedené o jeho osobě nebo do jiných zápisů vztahujících se k jeho zdravotnímu stavu a pořizovat z nich výpisy nebo jejich kopie
- zemřelý mohl tento přístup předem zakázat

Zacházení se ZD

Uchovávání

Vyřazování

Zničení

Zákon o zpracování osobních údajů/GDPR

Povinnosti pro poskytovatele zdravotních služeb přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů.

Sankce při porušení povinností nakládání se ZD

- Poruší povinnost vést, uchovávat, nakládat se ZD dle ZZS
- Neumožní přístup a nahlížení do ZD oprávněným osobám uvedeným v ZZS
- Umožní nahlížet do ZD v rozporu se ZZS
- Nepořídí výpis / kopii ZD dle ZZS
- Neprovede záznam o nahlédnutí do ZD
 - ZZS - pokuta až 500 tis. Kč / 100 tis. Kč
 - GDPR - 20 mil euro (cca 500 mil Kč) – omezení zákonem

Sankce při porušení povinností nakládání se ZD

- *Příslušný správní orgán může pozastavit nebo odejmout oprávnění k poskytování ZS*
 - *Poskytovatel nevede ZD*
 - *Poskytovatel vede ZD v rozporu s právními předpisy*
- *Občanský zákoník*
 - *Náhrada škody a nemajetkové újmy*
 - *Soud může rozhodnout o obrácení důkazního břemena ohledně prokazování (ne)splnění některého z předpokladů odpovědnosti za újmu (nálezn IV.ÚS 14/17)*
- *Trestní zákoník*
 - *Neoprávněné nakládání s osobními údaji*
 - *Neoprávněný přístup k počítačovému systému*

Co se řeší v praxi

Předávání dokumentace mezi poskytovateli:

- Může dát lékař pacientovi originál?
- Může lékař předat jinému lékaři originál?
- Jak by měl správně dokumentaci předat? Může prostřednictvím pacienta?
- Je dokumentace lékaře nebo poskytovatele?

Co se řeší v praxi

- Můžu sdělit výsledky vyšetření po telefonu?
- Mění na tom něco určení bezpečnostního kódu?
- A co sdělování výsledků e-mailem?
- Kdy můžu sdělit výsledky někomu jinému než přímo pacientovi?

Takhle ne (zjištění ÚOOÚ)

- Soukromý lékař smluvně zajišťující preventivní zdravotní péči pro strojírenskou firmu doporučil na základě lékařského vyšetření zaměstnancům firmy další odborná vyšetření. Doporučení na vyšetření (včetně diagnóz) předal nikoliv přímo svým pacientům, ale pro „urychlení“ hromadně jejich nadřízenému, aby ten předaná doporučení rozdál.
- Soukromé lékařce byla na vlastní žádost krajským úřadem zrušena registrace její ordinace (nestátního zdravotnického zařízení). Lékařka měla povinnost předat zdravotnickou dokumentaci svých pacientů krajskému úřadu. Tuto povinnost nesplnila, protože majitel nebytových prostor, kde měla lékařka svou ordinaci, zdravotnickou dokumentaci z vyklizovaných místností nedopatřením odebral a spálil v kotli.
- Soukromá lékařka má kartotéku se zdravotními kartami svých pacientů v čekárně před ordinací. Jako kartotéka slouží dřevěná registrační skříň se samostatnými zásuvkami, každá opatřená zámkem. Pacienti si stěžovali, že v průběhu ordináčních hodin nejsou zámkové zásuvky uzamčeny.

Příklady

Zdravotnická dokumentace

Dobrý den,

chtěla jsem zažádat o svoji ambulantní kartu u lékaře, který se o mne stará již 10 let. Obdržela jsem informaci, že mi může poskytnou kopii jen dokumentace za posledních 5 let, neboť starší záznamy jsou skartovány. Je tento postup správný, jak se mohu dostat ke starší dokumentaci? Děkuji za odpověď.

Marcela

Příklady

Mám nárok na výpis z dokumentace dospělé dcery?

Dobrý den, dceři bylo 18 let v červnu 2018. Mám nárok, jako rodič, na výpis z dokumentace, do doby před její plnoletostí? tzn. do června? Nebo musím mít její souhlas? Lékař mi výpis z dokumentace odmítl s tím, že dceři již bylo 18, a že musím mít její souhlas. Chtěla jsem výpis do 18 let.

Veronika

Příklady

Vydávání laboratorních výsledků

Dobrý den,

můj dotaz není z pozice paciera. Pracuji jako laborantka a v červnu letošního roku jsem dokončila bakalářské studium. Zde nám bylo řečeno, že výsledky laboratorních vyšetření může pacientovi nebo zákonnému zástupci poskytnout pouze ošetřující lékař. S tímto jsem odmítla vydat výsledky vyšetření dceři pacienta, dcera poté podala stížnost.

Následně mi bylo řečeno vedením naší nemocnice, že máme výsledky vyšetření vydávat proti podpisu a číslu OP, i když si pro ně nepřijde sám pacient. Je to v pořádku? Jak poznám, že jde o zákonného zástupce?

Děkuji za odpověď

Saša

M U N I
M E D

Autonomie pacienta
(informovaný souhlas, odmítnutí péče)

Autonomie pacienta

- Základní principy:
 - **Respekt k autonomii člověka** (X paternalismus)
 - Právo na duševní a tělesnou integritu
 - Ochrana dobré víry
- **Základní principy zpravidla nadřazený ochraně zdraví**
- Zásadní je vůle nemocného
- Výjimky: bezpečnost veřejnosti, předcházení trestné činnosti, ochrana veřejného zdraví

Autonomie pacienta

- **plně svéprávný pacient**
- pacient omezený ve svéprávnosti
- nezletilý pacient
- pacient jednající v duševní poruše

Plná svéprávnost

- zletilostí (18 let)
- uzavřením manželství před nabytím zletilosti
- přiznáním svéprávnosti
 - *věk 16 let a*
 - *schopnost se živit a obstarat si své záležitosti a*
 - *souhlas zákonného zástupce/nezletilého*
nebo
 - *z vážných důvodů v zájmu nezletilého*

Omezení svéprávnosti

- *jen v zájmu člověka, jehož se to týká*
- *v úvahu vzaty rozsah i stupeň neschopnosti postarat se o vlastní záležitosti*
- *nepostačí méně omezující opatření*
- *jen soud*
- *zjistí názor člověka, o jehož svéprávnosti rozhoduje*
- *v rozsahu, v jakém člověk není pro duševní poruchu, která není jen přechodná, schopen právně jednat*
- *vymezí rozsah, v jakém způsobilost člověka samostatně právně jednat omezil*

Zásah do integrity člověka

- nikdo nesmí zasáhnout do integrity jiného člověka bez jeho souhlasu
 - souhlasu uděleného s vědomím o povaze zásahu a o jeho možných následcích;
 - souhlasí-li někdo, aby mu byla způsobena závažná újma, nepřihlíží se k tomu (např. eutanazie)

Rozlišovat

Informovaný souhlas

svobodný, je-li dán bez jakéhokoliv nátlaku,

informovaný, je-li pacientovi před vyslovením souhlasu podána informace o zdravotním stavu;

forma

Informace o zdravotním stavu

Informace o zdravotním stavu je pacientovi sdělena při přijetí do péče

dále vždy, je-li to s ohledem na poskytované zdravotní služby nebo zdravotní stav pacienta účelné.

Pacient se může vzdát

Informace o zdravotním stavu

• Forma

- Srozumitelným způsobem
- V dostatečném rozsahu
- O navrženém individuálním léčebném postupu
- Změnách v individuálním léčebném postupu
- Klást doplňující otázky, srozumitelné odpovědi

• Rozsah

- Příčina a původu nemoci, stadium, předpoklad vývoje
- Účel, povaha, předpokládaný přínos, možné důsledky, rizika navrhovaných ZS a jednotlivých výkonů
- Jiné možnosti ZS, jejich vhodnost, přínos, rizika
- Další potřebná léčba
- Omezení, doporučení ve způsobu života

Informace o zdravotním stavu

- **Právo vzdát se podání informace**

- popřípadě může určit, které osobě má být podána
- Záznam je součástí zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi;
- záznam podepíše pacient a zdravotnický pracovník;
- k vzdání se podání informace o zdravotním stavu se nepřihlíží, jde-li o informaci, že pacient trpí infekční nemocí nebo jinou nemocí, v souvislosti s níž může ohrozit zdraví nebo **život jiných osob**.

- **Právo určit osoby**

- kterým se mají podat informace nebo
- vyslovit zákaz o podávání informací o zdravotním stavu podle § 33.

Informace o zdravotním stavu

- **Zadržení informace**
- Informace o nepříznivé diagnóze nebo prognóze zdravotního stavu pacienta může být v nezbytně nutném rozsahu a po dobu nezbytně nutnou zadržena, lze-li důvodně předpokládat, že by její podání mohlo pacientovi způsobit závažnou újmu na zdraví.
- nelze pokud:
 - jediným způsobem, jak pacientovi umožnit podniknout preventivní opatření
 - zdravotní stav pacienta představuje riziko pro jeho okolí,
 - pacient žádá **výslovně o přesnou a pravdivou informaci**, aby si mohl zajistit osobní záležitosti.
- v nezbytném rozsahu zadržet informaci **o zdravotním stavu nezletilého pacienta** jeho zákonnému zástupci, pěstounovi nebo jiné pečující osobě v případě podezření, že se tato **osoba podílí na zneužívání nebo týrání nebo ohrožování zdravého vývoje tohoto nezletilého pacienta**, lze-li předpokládat, že poskytnutím této informace by mohlo dojít k ohrožení pacienta. Obdobně se postupuje, jde-li o pacienta s **omezenou svéprávností**.

Informovaný souhlas

- **Svobodný** = bez nátlaku, ani pod stresem
- **Srozumitelný** = takovou formou, že je jasné, k čemu dává pacient souhlas a za jakých podmínek
- **Kvalifikovaný** = informaci podává způsobilá osoba (lékař s atestací)
- **Informovaný** = příčina a původ nemoci; účel povaha, přínos, důsledky a rizika výkonu; jiné možnosti; navazující léčba; omezení a doporučení ve způsobu života

- Nejen formálně, ale i materiálně (fakticky)

Informovaný souhlas

- Konkludentní, ústní (záznam do karty), písemný (založení do dokumentace)
- Formu volí lékař podle vhodnosti
- Povinná písemná forma – např. transplantace, lékařský pokus na člověku, interrupce, asistované reprodukce, sterilizace atd.
- Souhlas s hospitalizací vždy písemně

- **Souhlas musí být vždy!**
- Poskytnutí péče bez souhlasu – pokuta do 500.000,- Kč

Informovaný souhlas

- **Zástupný souhlas** – pacient sám nemůže a nejde o situaci, kdy se souhlas nevyžaduje
- **Děti** – podle své rozumové a volní vyspělosti; velmi individuální; jinak zákonný zástupce
 - Nezletilému může být péče poskytnuta jen se souhlasem zákonného zástupce
 - zjišťuje se názor nezletilého
 - souhlas jednoho/obou zákonných zástupců
 - Pokud je rozpor mezi názorem nezletilého a zástupce podává se (jinak návrh soudu na ust. opatrovníka).
 - zdravotní služby, které lze poskytovat bez souhlasu a jsou nezbytné k záchraně života nebo zdraví pacienta a odpírají-li rodiče nebo jeden z nich nebo jiný zákonný zástupce souhlas, rozhodne o poskytnutí zdravotních služeb ošetřující lékař
- **Osoby omezené ve svéprávnosti** – záleží v čem byli omezeni (např. pouze finance)
X opatrovník

Nemožnost poskytnutí souhlasu pacientem

osoby určené pacientem

manžel nebo registrovaný partner

rodiče

jiné osoby blízké způsobilé k právním úkonům, pokud je známa

Osoba blízká

- ***Příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní.***
- ***Má se za to, že osobami blízkými jsou i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí.***

Nemožnost poskytnutí souhlasu pacientem

- zdravotnický pracovník zaznamená do ZD nepochybný projev vůle pacienta
- způsob projevu vůle pacienta
- zdravotní důvody bránící pacientovi
- záznam podepíše zdravotnický pracovník a svědek

Nesouhlas s poskytnutím péče

Revers

Odvolání
souhlasu

Dříve vyslovené
přání

Odmítnutí poskytnutí zdravotních služeb

Revers

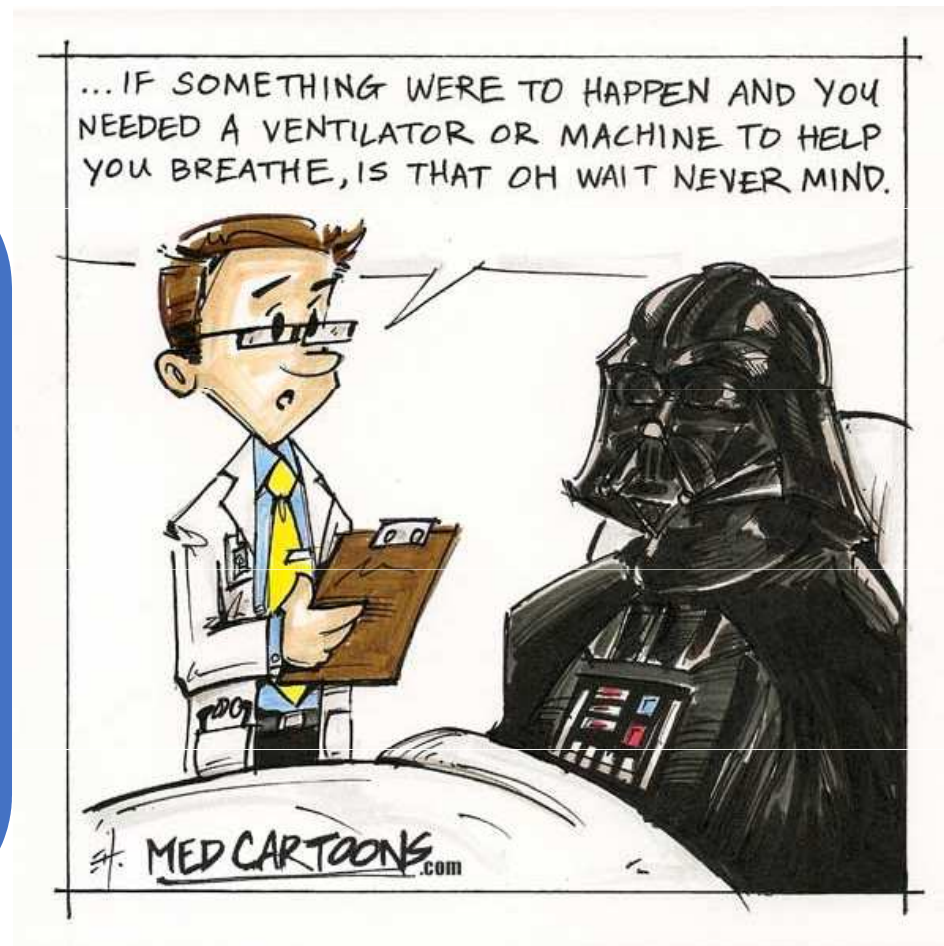
- pacientovi, kterému byla podána informace / podání informace se vzdal a odmítá vyslovit souhlas
- je opakovaně podána informace o jeho zdravotním stavu v rozsahu a způsobem, ze kterého je zřejmé, že neposkytnutí zdravotních služeb může vážně poškodit jeho zdraví nebo ohrozit život
- jestliže pacient i nadále odmítá vyslovit souhlas, učiní o tom písemné prohlášení (revers)

Odvolání souhlasu

- Pacient může svůj souhlas s poskytnutím zdravotních služeb odvolat.
- Odvolání souhlasu není účinné, pokud již bylo započato provádění zdravotního výkonu, jehož přerušování může způsobit vážné poškození zdraví nebo ohrožení života pacienta.
- Písemný souhlas, písemné odvolání souhlasu, popřípadě záznam o odvolání tohoto souhlasu je součástí zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi;
- podepíše je pacient a zdravotnický pracovník.
- Odmítá-li pacient záznam podepsat, zdravotnický pracovník tuto skutečnost do záznamu doplní; podepíše zdravotnický pracovník a svědek.

Dříve vyslovené přání

Pacient může pro případ, kdy by se dostal do takového zdravotního stavu, ve kterém nebude schopen vyslovit souhlas nebo nesouhlas s poskytnutím zdravotních služeb a způsobem jejich poskytnutí, tento souhlas nebo nesouhlas předem vyslovit

Ilustrace převzata z

<https://gomerblog.com/2016/03/medcartoons/>

Dříve vyslovené přání

- **Věcné podmínky platnosti**

- **Je k dispozici** poskytovateli zdravotních služeb
- V době poskytování zdravotních služeb nastala **předvídatelná situace**, k níž se dříve vyslovené přání vztahuje
- Pacient je v takovém zdravotním stavu, kdy **není schopen vyslovit nový** souhlas nebo nesouhlas
- Dříve vyslovené přání bylo učiněno na základě **písemného poučení** ošetřujícím lékařem pacienta o důsledcích tohoto rozhodnutí

Dříve vyslovené přání

- **Formální podmínky platnosti**

- Písemná forma
- Úředně ověřený podpis pacienta
- Součástí dříve vysloveného přání je písemné poučení

nebo

- Dříve vyslovené přání při přijetí do péče / v průběhu hospitalizace
- Pro ZS zajišťované tímto poskytovatelem
- Zaznamená se do ZD
- Podpis pacient, zdravotnický pracovník a svědek

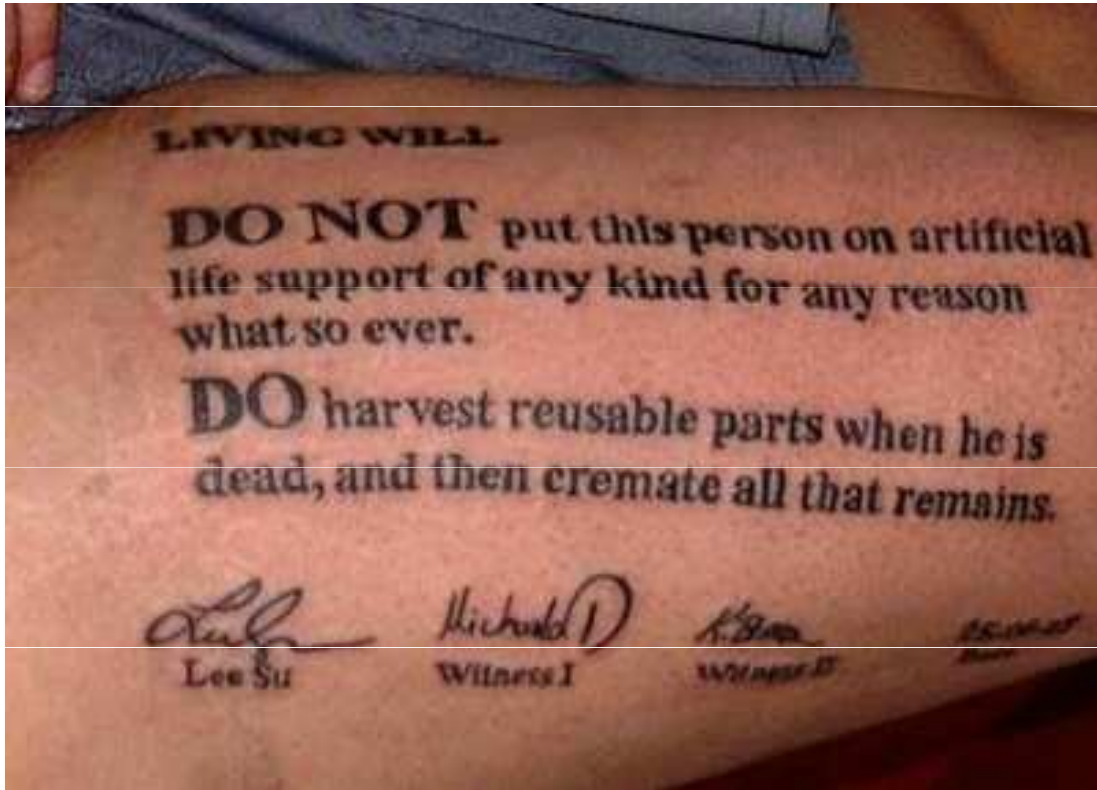
Dříve vyslovené přání

- **Není povinnost je respektovat**

- Od doby jeho vyslovení došlo v poskytování ZS, k takovému vývoji, že lze důvodně předpokládat, že by pacient vyslovil souhlas s poskytnutím
- Nabádá k postupům, jejichž výsledkem je aktivní způsobení smrti
- Pokud by jeho splnění mohlo ohrozit jiné osoby
- Byly započaty zdravotní výkony, jejichž přerušlení by vedlo k aktivnímu způsobení smrti

Dříve vyslovené přání

- Dříve platnost je 5 let – zrušeno nálezem ÚS
- Nelze vyslovit u nezletilých a pacientů omezených ve svéprávnosti

[Dossey & Jones, PLLC](#)

MUNI
MED

Odmítnutí zdravotní péče poskytovatelem a/nebo
zdravotnickým pracovníkem

Odmítnutí poskytovatelem/zdravotníkem

Odmítnutí Zdravotnickým pracovníkem

- **Výhrada svědomí**
- odmítnout poskytnutí zdravotních služeb pacientovi v případě, že by jejich poskytnutí odporovalo jeho svědomí nebo náboženskému vyznání

Nepřevzetí do péče poskytovatelem

- překročeno únosné pracovní zatížení nebo jeho přijetí brání provozní důvody, personální zabezpečení nebo technické a věcné vybavení zdravotnického zařízení
- vzdálenost místa pobytu pacienta neumožňovala v případě poskytování zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství a praktické lékařství pro děti a dorost výkon návštěvní služby
- není pojištěncem zdravotní pojišťovny, se kterou má poskytovatel uzavřenu smlouvu

Výhrada svědomí

- Zdravotnický pracovník může odmítnout poskytnutí zdravotních služeb pacientovi v případě, že by jejich poskytnutí odporovalo jeho **svědomí nebo náboženskému vyznání**.
- O této skutečnosti je povinen ihned informovat poskytovatele, který **zajistí pacientovi jiného** zdravotnického pracovníka.
- Nemůže-li poskytovatel zajistit jiného zdravotnického pracovníka, **zajistí pacientovi jiného poskytovatele**, který mu zdravotní služby poskytne, pokud pacient zajištění jiného poskytovatele neodmítne.
- Zdravotnický pracovník **nemůže odmítnout** poskytnutí zdravotních služeb pacientovi z důvodu uvedeného ve větě první, **pokud by odmítnutím došlo k ohrožení života pacienta** nebo k vážnému ohrožení jeho zdraví a poskytovatel není schopen zajistit poskytnutí zdravotních služeb jiným zdravotnickým pracovníkem

Ukončení péče poskytovatelem

- prokazatelně předá pacienta s jeho souhlasem do péče jiného poskytovatele,
- pominou důvody pro poskytování zdravotních služeb; to neplatí, jde-li o registrujícího poskytovatele; ustanovení § 47 odst. 2 není dotčeno,
- pacient vysloví nesouhlas s poskytováním veškerých zdravotních služeb,
- pacient závažným způsobem omezuje práva ostatních pacientů,
- **úmyslně a soustavně nedodrží navržený individuální léčebný postup, pokud s poskytováním zdravotních služeb vyslovil souhlas,**
- **nebo se neřídí vnitřním řádem**
- **přestal poskytovat součinnost nezbytnou pro další poskytování zdravotních služeb;**

Nesmí dojít k ohrožení života pacienta nebo vážnému poškození jeho zdraví!

MUNI
MED

Poskytování zdravotní péče bez souhlasu,
omezovací prostředky

Poskytování zdravotních služeb bez souhlasu

- **Jen neodkladná péče**
- Zdravotní stav neumožňuje souhlas vyslovit
- Léčba vážné duševní poruchy, pokud by v důsledku jejího neléčení došlo se vší pravděpodobností k vážnému poškození zdraví pacienta
- Nezletilého / omezeného ve svéprávnosti
 - léčba vážné duševní poruchy, pokud by v důsledku jejího neléčení došlo se vší pravděpodobností k vážnému poškození zdraví pacienta
 - ZS nezbytné k záchraně života nebo zamezení vážného poškození zdraví
- Podezření na týrání, zneužívání, zanedbávání
- Oznamovací povinnost poskytovatele

Hospitalizace bez souhlasu

- Rozhodnutí soudu
- Zákon o ochraně veřejného zdraví
 - *je nařízena izolace, karanténa nebo léčení*
- Ohrožení bezprostředně a závažným způsobem
- Neodkladná péče
- Nezletilý / omezený ve svéprávnosti

Omezovací prostředky

- úchop pacienta zdravotnickými pracovníky / jinými osobami k tomu určenými poskytovatelem
- ochranné pásy nebo kurty
- umístění pacienta v místnosti určené k bezpečnému pohybu
- ochranný kabátek / vestu zamezující pohybu horních končetin pacienta
- psychofarmaka / jiné léčivé přípravky podávané parenterálně

Omezovací prostředky

- **Podmínky použití**

- Účelem je **odvrácení bezprostředního ohrožení života**, zdraví nebo bezpečnosti pacienta nebo jiných osob
- Pouze po dobu, po kterou trvají důvody jejich použití
- Pacient je s ohledem na jeho zdravotní stav srozumitelně informován o důvodech použití
- Zákonný zástupce nezletilého pacienta / zbaveného způsobilosti je bez zbytečného odkladu informován, záznam do ZD
- **Pacient je pod dohledem zdravotnických pracovníků**
- Přijata opatření, která zabrání poškození zdraví pacienta
- Použití **indikuje vždy lékař**, výjimečně NLZP – lékař neprodleně informován a potvrdí důvodnost
- Každé použití zaznamenat do ZD, centrální evidence

MUNI
MED

OPAKOVÁNÍ

Příklad

souhlas s předepsáním antikoncepce

Dobrý den,

nevíte zde někdo, zda je potřeba souhlas rodičů, pokud chce dívka od 15ti let předepsat hormonální antikoncepci?

Příklad

Souhlas s operaci

Dobrý večer, neteř ma jít na vytrhnutí mandlí, má ji v peci její matka, která se už několik měsíců neozvala. Staci k zákroku souhlas otce?

Příklad

**Když chce doktor podepsat, že matka odmítne očkovat
pevenar**

Ahoj,

myslím, že jsem tu párkrát četla, že se s tím někdo už setkal! moje sestra je nucená dětskou doktorkou podepsat papír, že odmítla očkování proti pneumokokům. Ségra to odmítla podepsat, ale doktorka na ní dost hnusně tlačí, že se tím kreje, že jí jako upozornila na rizika spojený s neočkováním! Ségra se s ní docela nehezky chytla.

Jako tohle si fakt můžou lékaři dovolit? Jak se proti tomu bránit? To po ní bude chtít pak podepsat každý odmítnutí nepovinnýho očkování?? Nějak tohle nechápu? Moje doktorka po mně žádnej papír podepsat nechtěla a ještě sama říká, že čím míň do těch dětí budeme píchat, tím líp...znamená to, že je moje doktorka normálnější nebo co??

Příklad

Je nový manžel zákonným zástupcem?

Přítel šel se synem na vyšetření, syn je v péči matky, která se znovu rozvádí. Zdravotní sestra mu však sdělila, že do formuláře o tom, že souhlasí s vyšetření, musí být podpis jeho, matky a také skorobývalého druhého manžela, jak sama řekla, prý proto, že malý chodil k lékaři s ním.

Je druhý muž zákonným zástupcem dítěte z prvního manželství?
Nikdy k žádnému osvojení nedošlo.

Příklad

Darování orgánů po smrti

Ahoj holky,chtela jsem se zeptat,zda mi nektera nemuzete poradit.
V pripade,ze bych nahle zemrela bych chtela darovat organy.A moje otazka zni,musim nekde neco dopredu podepisovat,nebo komu mam dat info?Staci,kdyz rekne manzel,ze jsem si to tak prala?
Trosku smutne tema,ale zajimame to,jak to funguje.Dekuju

MUNI
MED